Hallintovaliokunta

Perjantai 28.10.2022 klo 11.15—12.45

Läsnä
puheenjohtaja Riikka Purra ps
varapuheenjohtaja Mari-Leena Talvitie kok (9, 10, 11, 12, 13) (8 osittain)
jäsen Tiina Elo vihr
jäsen Eveliina Heinäluoma sd
jäsen Hanna Holopainen vihr
jäsen Hanna Huttunen kesk (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8) (9 osittain)
jäsen Mats Löfström r (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9) (10 osittain)
jäsen Mauri Peltokangas ps
jäsen Juha Pylväs kesk (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8) (9 osittain)
jäsen Mari Rantanen ps (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13) (9 osittain)
jäsen Piritta Rantanen sd (8) (7, 9 osittain)
jäsen Matti Semi vas
jäsen Kari Tolvanen kok
jäsen Heikki Vestman kok (9, 10, 11, 12, 13) (8 osittain)
jäsen Heidi Viljanen sd (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8) (9 osittain)
varajäsen Ben Zyskowicz kok

Sihteerit
valiokuntaneuvos Minna-Liisa Rinne
valiokuntaneuvos Henri Helo
istuntoasiainneuvos Sanna Helopuro

1. Nimenhuuto

Toimitettiin nimenhuuto. Läsnä oli 13 jäsentä.

2. Päätösvaltaisuus

Kokous todettiin päätösvaltaiseksi.

3. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain muuttamisesta sekä siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 220/2022 vp

Asia on saapunut hallintovaliokuntaan mietinnön antamista varten.

4. Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi tekoälyn harmonisoiduksi sääntelyksi (Artificial Intelligence Act)

Valtioneuvoston U-kirjelmä U 28/2021 vp

Valiokunnan lausunto HaVL 25/2021 vp
Valtioneuvoston U-jatkokirjelmä UJ 29/2022 vp
Liiteasiakirja Perusmuistio; komission ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi tekoälyn harmonisoiduksi sääntelyksi

Hallintovaliokuntaan on saapunut jatkokirjelmä UJ 29/2022 vp mahdollisia toimenpiteitä varten.

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi hätäkeskustoiminnasta annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 149/2022 vp

Valiokunnan lausunto PeVL 55/2022 vp

Perustuslakivaliokunnan lausunto PeVL 55/2022 vp on saapunut valiokuntaan.

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kansainvälisen avun antamista ja pyytämistä koskevasta päätöksenteosta annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 193/2022 vp

Muu asiakirja HE 193 2022 vp sihteerin taydennysehdotukset.pdf / A6
Valiokunnan lausuntoluonnos Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kansainvälisen avun antamista ja pyytämistä koskevasta päätöksenteosta annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi / B6
Eriävä mielipide Eriävä_ps_HE_193_2022_28102022.pdf / C6

Merkittiin valiokunnalle jaetuksi: sihteerin täydennysehdotukset.

Valiokunta hyväksyi käsittelyn pohjaksi 26.10.2022 jaetun lausuntoluonnoksen täydennettynä sihteerin täydennysehdotuksilla.

Valiokunta kävi yleiskeskustelun loppuun.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä ed. Rantanen M. ehdotti ed. Peltokankaan kannattamana, että lausuntoluonnoksen perusteluihin kappaleen 11 loppuun lisätään seuraava teksti: ”Valiokunta suhtautuu kriittisesti esitettyyn avun antamiseen ilman vastaanottavan valtion pyyntöä. Avun antamisen tilanteissa ja sitä koskevassa päätöksenteossa ei näin ollen olisi lähtökohtaisesti kyse nykyisin voimassa olevien virka-apusäännösten soveltamisesta tai olemassa olevien oikeudellisen avun antamisen tai vastaanottamisen instrumenttien hyödyntämisestä, vaan täysin uudesta poliisin toimintaa koskevasta sääntelystä. Ehdotettu sääntely ei näin ollen sisälly olemassa oleviin poliisin kansainvälisiin tehtäviin ja velvoitteisiin, jotka voitaisiin johtaa perustuslain 1 §:n 3 momentin valtiosääntöön.

Edelleen ed. Rantanen M. ehdotti ed. Peltokankaan kannattamana, että kappaleen 12 loppuun lisätään seuraava teksti. ”Valiokunta kuitenkin korostaa, että nimenomaisesti poliisin toimiminen sisäisen turvallisuuden viranomaisena EU:n alueen ulkopuolella tulisi perustua kaikissa tilanteissa toisen valtion tai kansainvälisen järjestön pyyntöön. Ilman virallisesti toimitettua avunpyyntöä EU:n ulkopuolella toimiminen asettaa sisäisen turvallisuu-

den viranomaisen sellaiseen toimintaympäristöön ja sellaisten tehtävien eteen, jotka eivät kuulu, eikä niiden tulisi kuulua poliisin lakisääteisiin tehtäviin.”

Ed. Rantanen M. ehdotti ed. Peltokankaan kannattamana myös, että kappaleen 15 loppuun lisätään seuraava teksti: ”Hallintovaliokunta kiinnittää erityistä huomiota siihen, että yllä todetun perusteella poliisilain 9 lukuun ehdotetut muutokset eivät kuitenkaan rinnastu muihin kyseisen luvun kansainvälisiin poliisitehtäviin, vaan poikkeavat sekä oikeudellisesti että periaatteellisesti poliisin kansainvälisen avun antamisen ja vastaanottamisen tehtävistä, joiden oikeusperustana ovat kahden- tai monenväliset valtiosopimukset tai suoraan sovellettavaksi tuleva EU-sääntely.”

Ed. Rantanen M. ehdotti ed. Peltokankaan kannattamana lisäksi, että kappaleen 16 loppuun lisätään seuraava teksti: ”Toimivaltuuksien määritteleminen ei ole muiltakaan osin tarpeeksi tarkkarajaista. Epäselvää on, onko poliisilla mahdollisuus suorittaa esimerkiksi salaiseen tiedonhankintaan, tarkkailuun tai kuunteluun liittyviä tehtäviä, jotka edellyttäisivät edelleen kansallisen tuomioistuimen päätöstä. Poliisia koskevien toimivaltuuksien määrittelyä tulisi tarkentaa pykälätasolla siitäkin syystä, että tehtävää suorittava poliisihenkilön suorittavan poliisihenkilön virkavastuu olisi mahdollisimman selkeä.”

Ed. Rantanen M. ehdotti ed. Peltokankaan kannattamana vielä, että kappaleen 22 loppuun lisätään seuraava teksti: ”Hallintovaliokunta korostaa, että tuen antamisesta päättäminen ei saa olla ristiriidassa ulkomaan siviilitiedustelun kanssa eikä sillä saa syrjäyttää suojelupoliisin päällikön päätösvaltaa ulkomaan tiedustelutoiminnan osalta. Käytännön tasolla ehdotettu sääntelymalli saattaakin johtaa tähän.”

Ehdotuksista äänestettiin yhdellä kertaa pohjaa vastaan. Äänin 10-3 pohja hyväksyttiin.

Lausuntoluonnos hyväksyttiin sihteerin täydennysehdotusten mukaisesti muutettuna.

Valiokunta päätti yksimielisesti pitää käsittelyä asian ratkaisevana käsittelynä.

Ed. Purra, Peltokangas ja Rantanen M. varasivat tilaisuuden eriävän mielipiteen jättämiseen. Eriävä mielipide on jätettävä sihteerille 28.10.2022 klo 13.00 mennessä.

Lausuntoon jätettiin eriävä mielipide: Ed. Purra, Peltokangas ja Rantanen M., liite C6.

Asian käsittely valiokunnassa on päättynyt.

7. Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle Euroopan komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi varojen takaisinhankinnasta ja menetetyksi tuomitsemisesta (COM(2022) 245 final)

Valtioneuvoston U-kirjelmä U 73/2022 vp

Valiokunnan lausuntoluonnos Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle Euroopan komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi varojen takaisinhankinnasta ja menetetyksi tuomitsemisesta (COM(2022) 245 final) / A7

Sihteeri esitteli lausuntoluonnoksen.

Valiokunta kävi yleiskeskustelun.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä valiokunta hyväksyi lausuntoluonnoksen sellaisenaan.

Valiokunta päätti yksimielisesti pitää käsittelyä asian ratkaisevana käsittelynä.

Asian käsittely valiokunnassa on päättynyt.

8. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 99/2022 vp

Valiokunnan lausunto SiVL 21/2022 vp
Valiokunnan lausunto TaVL 41/2022 vp

Valiokunta lopetti asiantuntijakuulemisen.

Valiokunta kävi valmistavan keskustelun.

9. Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2011/98 kolmansien maiden kansalaisille jäsenvaltion alueella oleskelua ja työskentelyä varten myönnettävää yhdistelmälupaa koskevasta yhden hakemuksen menettelystä sekä jäsenvaltiossa laillisesti oleskelevien kolmansista maista tulleiden työntekijöiden yhtäläisistä oikeuksista muuttamiseksi

Valtioneuvoston U-kirjelmä U 59/2022 vp

Asiantuntijalausunto U 59/2022 vp HaV 28.10.2022 hallitussihteeri Jarmo Tiukkanen, työ- ja elinkeinoministeriö Asiantuntijalausunto / A9
Asiantuntijalausunnon liite U 59/2022 vp HaV 28.10.2022 hallitussihteeri Jarmo Tiukkanen, työ- ja elinkeinoministeriö / esitys / B9
Asiantuntijalausunto U 59/2022 vp HaV 28.10.2022 johtava asiantuntija Berit Kiuru, sisäministeriö Asiantuntijalausunto / C9
Asiantuntijalausunto U 59/2022 vp HaV 28.10.2022 erityisasiantuntija Janne Kinnunen, Maahanmuuttovirasto Asiantuntijalausunto / D9

Etäkuuleminen

Valiokunnassa olivat kuultavina:
- hallitussihteeri Jarmo Tiukkanen, työ- ja elinkeinoministeriö, liite
- johtava asiantuntija Berit Kiuru, sisäministeriö, liite
- erityisasiantuntija Janne Kinnunen, Maahanmuuttovirasto, liite

10. Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta direktiiviksi pitkään oleskelleiden kolmansien maiden kansalaisten asemasta (uudelleenlaadittu)

Valtioneuvoston U-kirjelmä U 57/2022 vp

Lisäselvitys U 57/2022 vp HaV 28.10.2022 SM, TEM, Migri yhteinen / A10

Etäkuuleminen

Valiokunnassa olivat kuultavina:
- hallitussihteeri Jarmo Tiukkanen, työ- ja elinkeinoministeriö
- johtava asiantuntija Berit Kiuru, sisäministeriö, liite

- erityisasiantuntija Janne Kinnunen, Maahanmuuttovirasto

Merkittiin, että kokous ei enää ollut päätösvaltainen.

11. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi tilastokeskuksesta annetun lain ja tilastolain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 72/2022 vp

Valiokunnan lausunto PeVL 52/2022 vp
Asiantuntijalausunto HE 72/2022 vp HaV 28.10.2022 sosiaali- ja terveysministeriö Asiantuntijalausunto / A11
Asiantuntijalausunto HE 72/2022 vp HaV 28.10.2022 Tietosuojavaltuutetun toimisto Asiantuntijalausunto / B11
Asiantuntijalausunto HE 72/2022 vp HaV 28.10.2022 Kansallisarkisto Asiantuntijalausunto / C11
Asiantuntijalausunto HE 72/2022 vp HaV 28.10.2022 Tutkimuslaitosten yhteenliittymä Tulanet Asiantuntijalausunto / D11

Valiokuntaan ovat saapuneet kirjalliset lausunnot:
- sosiaali- ja terveysministeriö, liite
- Tietosuojavaltuutetun toimisto, liite
- Kansallisarkisto, liite
- Tutkimuslaitosten yhteenliittymä Tulanet, liite

12. Muut asiat

Merkittiin valiokunnalle jaetuksi viikkosuunnitelma.

13. Seuraava kokous

Ilmoitettiin, että valiokunnan seuraava kokous on etäkokous tiistaina 8.11.2022 klo 12.15.

Pöytäkirjan vakuudeksi

Valiokuntaneuvos Minna-Liisa Rinne